

Hvordan prioriteres de globale målene i Norge?

MORE and BETTER

An international network for support of food, agriculture and rural development to eradicate hunger and poverty

Aksel Nærstad
aksel@moreandbetter.org

«Våre barn og barnebarn, og jorden selv roper alle etter en revolusjon!»

Gro Harlem Brundtland, tidligere norsk statsminister, ved åpningen av FNs konferanse for miljø og utvikling i 1992:
«Menneskenes historie har nå kommet til et skille hvor fundamentale politiske endringer er blitt uunngåelige. Det er mer enn en milliard mennesker som i dag ikke kan få tilfredsstilt sine basisbehov, våre barn og barnebarn, og jorden selv roper alle etter en revolusjon. Den er nødt til å komme. Vi vet vi har en mulighet til å fjerne faren, uroen og konfliktene som ellers vil

Store forskjeller i verden!

MORE and BETTER
An international network for support of food, agriculture
and rural development, to eradicate hunger and poverty

En urettferdig verden

- Halvparten av jordas befolkning er fattige
- Retten til mat er en grunnleggende menneskerett, men ca 795 millioner mennesker sulter.
- Gapet mellom rike og fattige øker, både mellom land og innen land.
- Verdens rikeste 1% av befolkningen har like stor inntekt som de fattigste 57%.
- Klimaendringene ødelegger livet til millioner av mennesker og truer livsgrunnlaget for framtida.
- Også mange andre alvorlige miljøproblemer som ødelegger livsgrunnlaget for framtidige generasjoner.

Retten til mat er en menneskerett

- MEN ca 15 000 - 20 000 mennesker dør hver dag av sult eller sultrelaterte årsaker,
- Ca 8 500 barn under fem år dør hver dag av alvorlig under- og feilernæring.
- 795 millioner sulter
- Med dem som lider av «skjult sult» - mangel på mikrostofer, vitaminer mm - blir tallet 2 milliarder mennesker
- Samtidig er 2 milliarder mennesker overvektige, av dem over 600 millioner er syklig overvektige.
- Verdens befolkning vil sannsynligvis

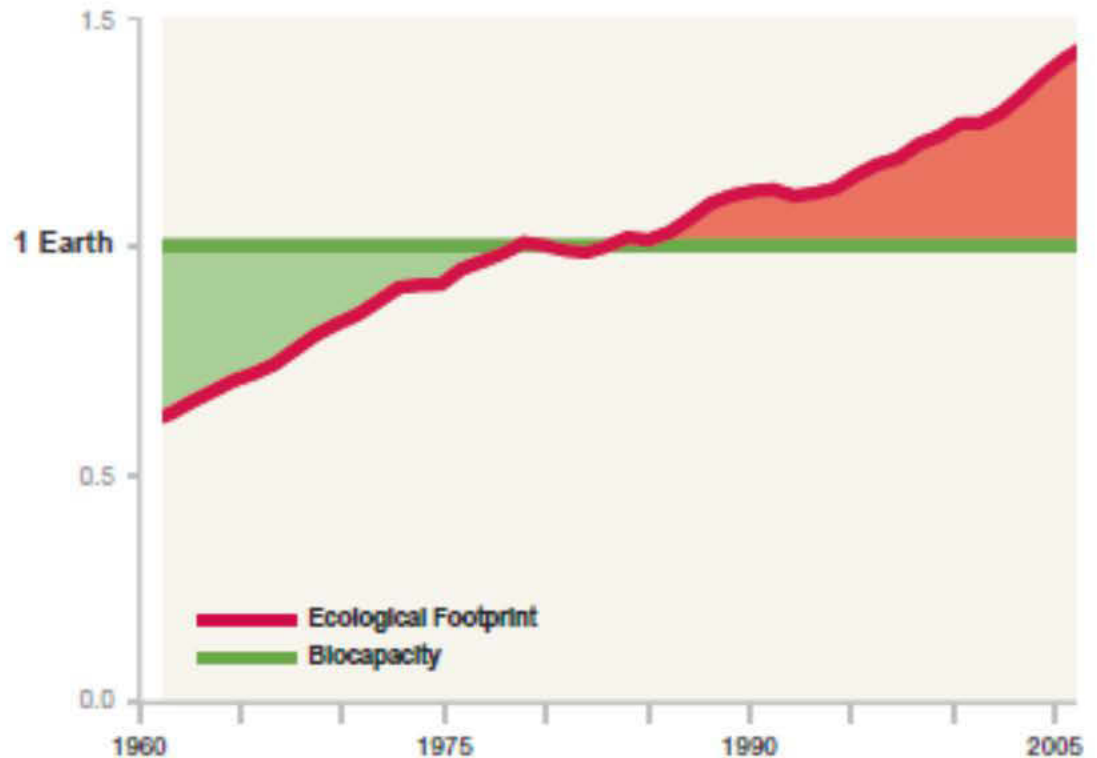

Vi har bare en jord!

- I 1961 brukte menneskeheten litt over halvparten av jordas biokapasitet.
- I 2010 brukte vi ca 50% mer enn det som er tilgjengelig.
- 75% av det biologiske mangfoldet innen landbruket har gått tapt.
- Det trengs 5 planeter om alle skal leve som i Norge

GLOBAL ECOLOGICAL LIMITS

Figure 1: Human Demand on the Biosphere, 1961-2006

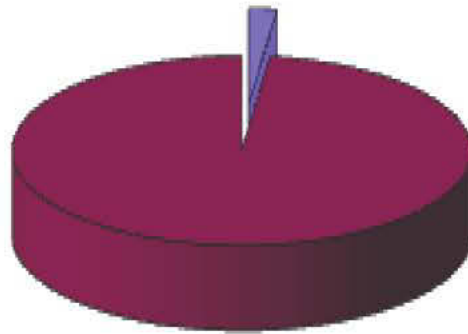

MORE and BETTER

An international network for support of food, agriculture and rural development to eradicate hunger and poverty

Hvor mye er nok?

- Alle mennesker har krav på samme levestandard - forbruk og forurensning
- Forbruket i de rike landene i dag er ikke bærekraftig
- Likevel er vekst i forbruk et mål
- Ikke all forbruksvekst er skadelig (omsorg, kultur...), men ...

■ Forbruk i dag

■ Forbruk om 100 år med 4% årlig vekst

- Indias BNP per innbygger er 7,4 % av Norges.
- India må øke BNP per innbygger 673 ganger for å komme likt med Norge om 100 år om Norge har 4% årlig vekst

MORE and BETTER
An international network for support of food, agriculture and rural development to eradicate hunger and poverty

Oppfølging av bærekraftsmålene

- Etter tilslutningen til bærekraftsmålene i 2015, utviklet regjeringen en nasjonal plan for oppfølging av bærekraftsmålene som er knyttet til budget-prosessen.
- Ansvar for hvert av de 17 bærekraftsmålene er gitt til et koordinerende department som konsulterer med andre department som er involvert i oppfølging av de ulike målsettingene.
- Hvert department skal rapportere om status for deres respective mål i deres budsjettforslag
- Finansdepartementet sammenfatter hovedpunktene i sitt forslag til nasjonale budsjett som så blir lagt fram for Stortinget.

Norge har «flere sider»

- * Folk flest er opptatt av miljøet og ønsker å beskytte det.
- * Det er en sterk miljøbevegelse
- * Alle partier og regjeringen støtter bærekraftsmålene, og regjeringen rapporterer hvert år til Stortinget.
- * Norge støtter mange gode prosjekter og organisasjoner i utviklingsland – 3. høyeste andel av BNP til bistand.
- * MEN inntektene fra oljeutvinning er en STOR inntekt for staten og landet, og det er ingen planer om å stoppe den.
- * Yara er en av verdens største kunstgjødselprodusenter - og er langt i fra noen pådriver for mer økologisk og bærekraftig landbruk

Det viktigste og mest effektive prioriteres lavest i støtte til utviklingsland

- Støtte til familielandbruk i utviklingsland er minst dobbelt så effektivt for å redusere sult og fattigdom enn investeringer i og støtte til andresektorer.
- MEN bare ca 2% av norsk bistand til utviklingsland går til familielandbruk.

MORE and BETTER
An international network for support of food, agriculture
and rural development to eradicate hunger and poverty

Lav sjølbergingsgrad for mat

- Norge har en sjølforsyningsgrad for mat på under 40%
- Jordbruksarealet er bare ca. 2,5 prosent av landarealet.
- Norge eksporterer mye fisk, men en del av oppdrettsnæringen er ikke bærekraftig.

MORE and BETTER
An international network for support of food, agriculture
and rural development to eradicate hunger and poverty

God støtte til sosiale bevegelser

Bærekraftig landbruk er viktig for å nå mange av målene;

SDG 1: Utrydd alle former for fattigdom

SDG 2: Utrydd sult, oppnå matsikkerhet og forbedret ernæring, og fremme bærekraftig landbruk

SDG 5: Oppnå likhet mellom kjønnene og styrk kvinner og jenter

SDG 12: Sikre bærekraftig forbruk..

SDG 13: Tiltak for å stoppe klimaendringene

SDG 15: Beskytte, rehabilitere of fremme bærekraftig bruk av økosystemer og skog, bekjempe ørkenspredning, stoppe tap av biologisk mangfold ...

MORE and BETTER
An international network for support of food, agriculture
and rural development to eradicate hunger and poverty

Er det nok mat i verden?

- Det er to helt forskjellige svar: **JA og NEI**
- Verden kan fø 11-13 milliarder mennesker med et kosthold som i India...
- **MEN** bare 2,75 milliarder med et kosthold som i USA
- Hvor mye kjøtt kan vi spise?
- Kommer bl.a. an på hvordan det produseres

MORE and BETTER
An international network for support of food, agriculture
and rural development to eradicate hunger and poverty

Det satses ikke nok på framtidens landbruk; Økologisk og agroøkologisk

Agroøkologi er

- Vitenskap
- Praksis
- Sosiale bevegelser

og agroøkologi omfatter

- Økologi
- Økonomi
- Sosiale forhold

Ikke søkelys på eller kritikk av storselskapene

Takk for oppmerksomheten!
aksel@moreandbetter.org

MORE and BETTER
An international network for support of food, agriculture
and rural development to eradicate hunger and poverty